EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 15.6.2026
COM(2026) 279 final

KOMISJONI ARUANNE

EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE

Aastaaruanne eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2025. aasta siseauditite kohta

{SWD(2026) 149 final}

Sisukord

ARUANDE EESMÄRK JA ULATUS **2**

SISEAUDITI TALITUS **2**

AUDITITÖÖ ÜLEVAADE **4**

2025. AASTAL TEHTUD AUDITITÖÖ ÜLDISED TULEMUSED **6**

Üldised tulemused seoses tulemuslikkusega 6

Üldine järeldus komisjoni finantsjuhtimise kohta 9

AUDITEERITAVATE VÕETUD MEETMED **11**

KONSULTEERIMINE KOMISJONI FINANTSRIKKUMISTE UURIMISE ERITOIMKONNAGA **12**

Aruande eesmärk ja ulatus

Käesoleva aruandega teavitatakse Euroopa Parlamenti ja nõukogu **siseaudititest, mille Euroopa Komisjoni siseauditi talitus tegi 2025. aastal 51 organisatsiooniüksuses: peadirektoraadid, talitused, ELi ametid ja rakendusametid** ([1]). Seda kasutatakse sisendina eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluses ja see sisaldab järgmist: a) kokkuvõte tehtud siseauditite arvust ja tüübist; b) peamiste esitatud soovituste kokkuvõttev aruanne ja c) nende soovituste alusel võetud meetmed. Finantsmääruse ([2]) artikli 118 lõike 8 ja artikli 253 kohaselt esitab komisjon aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule. See põhineb aruandel, mille on koostanud komisjoni siseaudiitor finantsmääruse artikli 118 lõike 4 kohaselt ning milles käsitletakse siseauditi talituse 2025. aastal lõpetatud auditeid ja valminud ülesannete aruandeid ([3]).

Lisaks, nagu on nõutud finantsmääruse artikli 118 lõikes 5, keskendutakse aruandes usaldusväärse finantsjuhtimise ja tulemuslikkuse põhimõtete üldisele järgimisele, esitades üldised tulemused tulemuslikkuse kohta ja üldise järelduse finantsjuhtimise kohta (4. jagu),([4]) ning tuuakse esile komisjoni finantsrikkumiste uurimise eritoimkonna avastatud süsteemsed probleemid (5. jagu).

Siseauditi talitus

Siseauditi talitus on komisjoni sõltumatu talitus, mida juhib komisjoni siseaudiitor.

Finantsmäärusest tulenevate volituste alusel nõustab siseaudiitor komisjoni riskide juhtimisel ning hindab sel otstarbel

- institutsioonisiseste juhtimissüsteemide sobivust ja tulemuslikkust;
- talituste tegevuse tulemuslikkust poliitika, programmide ja meetmete rakendamisel;
- kõigi eelarve täitmise toimingute suhtes kohaldatavate sisekontrolli- ja -auditisüsteemide tõhusust ja tulemuslikkust.

Siseauditi talituse missioon on suurendada komisjoni suutlikkust luua, kaitsta ja alal hoida avalikku väärtust nüüdisaegse, vastutustundliku ja tulemustele suunatud institutsioonina, anda komisjonile sõltumatut, riskipõhist ja objektiivset kindlust, nõu, teavet ning teha prognoose.

Selleks pakub siseauditi talitus järgmist:

([1]) Aruandes ei käsitleta Euroopa välisteenistust, Euroopa Andmekaitseinspektorit, Euroopa Prokuratuuri, Euroopa rahutagamisrahastut, ELi detsentraliseeritud asutusi, ELi ühisettevõtteid ega muid sõltumatuid organeid, mida auditeerib siseauditi talitus. Vajaduse korral esitatakse nende kohta eraldi aruanded.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, millega asendatakse määrus (EL, Euratom) 2018/1046 (artikkel 247).

([3]) Selles aruandes kajastatakse auditiaruandeid, mis on valminud ajavahemikus 1. veebruarist 2025 kuni 31. detsembrini 2025, välja arvatud finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi personalijuhtimise audit, mille lõplik auditiaruanne esitati 10. märtsil 2025 ja mis lisati erandkorras 2024. aasta siseauditi aruandesse.

([4]) Siseauditi talituse pakutava usaldatavustaseme kokkuvõte avaldatakse paralleelselt käesoleva aruandega ELi eelarve iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes.

- toimingute, tegevuste ja finantstehingute üldjuhtimis-, riskijuhtimis- ja kontrolliprotsesside tulemuslikkuse sõltumatu hindamine (edaspidi „kindlust andvad teenused“) ning

- nõu, teave ja prognoosid (edaspidi „muud kui kindlust andvad teenused“).

Peamised töötulemused on siseauditi aruanded, mis sisaldavad sõltumatuid arvamusi juhtimis- ja kontrollisüsteemide kvaliteedi kohta ning soovitusi seoses sellega, kuidas parandada toiminguid ja edendada usaldusväärset finantsjuhtimist.

2025. aastal võttis komisjon vastu **uuesti sõnastatud ametijuhendi**,([5]) millega ajakohastati märkimisväärselt siseauditi talituse õigus- ja tegevusraamistikku. Juhend on täielikult kooskõlas 2024. aastal uuesti sõnastatud finantsmääruse ja uute ülemaailmsete siseauditi standarditega ([6]). Juhendiga on tagatud siseaudiitori sõltumatus, täielik ja piiramatu juurdepääs tööks vajalikule teabele ja personalile ning seega talituse tõhusaks toimimiseks vajalikud kaitsemeetmed. 2021. aasta välise kvaliteedihindamise tulemusena tehtud hinnangus, mis kehtib viis aastat, kinnitati, et siseauditi talitus pidas kinni sel ajal kehtinud standarditest ja eetikakoodeksist.

Siseauditi talitus võttis 2025. aastal vastu oma **2025.–2029. aasta auditistrateegia**. See on kooskõlas komisjoni uue poliitilise mandaadiga ning selle eesmärk on parandada tulemuslikkust ja aruandekohustuse täitmist komisjonis ja teistes ELi üksustes, samuti pakkuda lisaväärtusteenuseid sidusrühmadele.

Kooskõlas ametijuhendi artikli 8 lõikega 2 **peab siseaudiitor andma mitmesuguste aspektide kohta igal aastal aru auditi järelevalvekomiteele**. Auditi järelevalvekomitee aitab volinike kolleegiumil täita oma aluslepingutest, finantsmäärusest ja muudest õigusaktidest tulenevaid kohustusi. Finantsmääruse artikli 123 kohaselt on komitee ülesanne tagada siseauditi talituse sõltumatus, jälgida siseauditi töö kvaliteeti ning tagada, et komisjon, selle rakendusametid ja muud organid võtavad soovitusi arvesse ja järgivad neid.

Siseaudiitor kinnitas oma iga-aastases deklaratsioonis auditi järelevalvekomiteele, et siseauditi talitus säilitas 2025. aastal täieliku **organisatsioonilise sõltumatuse**, et tema audititööd ei mõjutanud mingid sekkumised ega piirangud ning et tema individuaalne objektiivsus ei olnud tegelikult ega näiliselt kahjustatud.

Siseaudiitor tagas, et 2025. aastal kättesaadavad vahendid olid piisavad ja neid kasutati tulemuslikult, et optimeerida heakskiidetud siseauditikava elluviimist. Ressursside puhul oli tagatud asjakohases vahekorras teadmised, oskused ja muu pädevus.

Siseauditi talitus ei auditeeri liikmesriikide süsteeme, mille abil kontrollitakse ELi eraldatud rahalisi vahendeid. Sellised auditid hõlmavad individuaalsete toetusesaajate tasandit ning neid teevad liikmesriikide siseaudiitorid, riiklikud auditiasutused, komisjoni muud peadirektoraadid ja Euroopa Kontrollikoda. Küll aga auditeerib siseauditi talitus meetmeid, mille on võtnud komisjon, et teha järelevalvet a) liikmesriikide asutuste ja b) muude organite üle, kes vastutavad ELi rahaliste vahendite väljamaksete eest, ning neid auditeerida.

([5]) Komisjoni 18. detsembri 2025. aasta otsus (EL) 2025/2570, millega kehtestatakse komisjoni siseauditi talituse ametijuhend.

([6]) Siseaudiitorite Instituudi avaldatud ülemaailmsed siseauditi standardid, mis jõustusid 9. jaanuaril 2025, suunavad siseauditi kutsetegevust üle maailma ning on aluseks siseauditi funktsiooni kvaliteedi hindamisele ja parandamisele. Ülemaailmsete siseauditi standarditega asendati Siseaudiitorite Instituudi 2017. aasta rahvusvaheline kutsepraktika raamistik, mida kohaldati 2024. aastal.

Audititöö ülevaade

2025. aasta oli esimene aasta, mil rakendati siseauditi talituse 2025.–2029. aasta auditistrateegiat, mis on kooskõlas komisjoni uue poliitilise mandaadi, prioriteetide ja eesmärkidega. Tähtpäevaks, st 31. detsembriks 2025 ([7]) oli siseauditi talitus komisjoni peadirektoraatides ja talitustes **täitnud** kokku **35 ülesannet** (29 kindlust andvat auditit ja 6 muud kui kindlust andvat ülesannet). Siseauditi talitus esitas 100 % komisjoni 2025. aasta auditikavas kavandatud kindlust andvatest aruannetest. Üks auditiaruanne valmis 2025. aasta märtsis ja see lisati 2024. aasta siseauditi aastaaruandesse ([8]).

Kooskõlas oma ametijuhendi ja ülemaailmsete auditistandarditega kavandab siseauditi talitus oma audititööd riskihindamise ja suutlikkuse analüüsi põhjal. Eesmärk on koostada auditikava, mis hõlmab suurima riskiga valdkondi, suurendades seega selle lisaväärtust, samuti aitab tagada parima ressursikasutuse ning auditikava tõhusa ja tulemusliku rakendamise. Siseauditi talitus kontrollib regulaarselt auditikava rakendamist ja vajaduse korral kohandab kava.

2025. aastal esitas siseauditi talitus **33 aruannet** (lõplikud auditiaruanded ja tähelepanekuid sisaldavad märkused) ja kaks sisearuannet.

Alloleval joonisel on näidatud, mil määral aitasid **kindlust andvad ülesanded** kaasa komisjoni **2025.–2029. aasta strateegilises kavas** esitatud üldeesmärkide saavutamisele.

Panus komisjoni üldeesmärkide saavutamisse

Allikas: Euroopa Komisjon, siseauditi talitus.

([7]) 2025. aasta auditikavaga mindi üle uuele tähtpäevale, st 31. detsember 2025. 2024. aastani oli auditikavade vaatlusperiood 1. veebruar aastal n kuni 31. jaanuar aastal n+ 1.

([8]) See auditiaruanne oli seotud finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi personalijuhtimise auditiga. Selle auditi lõplik auditiaruanne avaldati 10. märtsil 2025.

Siseauditi talitus andis oma 2025. aasta audititöö põhjal **123 soovitust**. Nagu allpool näidatud, olid 2 % neist soovitustest hinnangu kohaselt kriitilise tähtsusega soovitused, 52 % väga olulised soovitused ja 46 % olulised soovitused.

Soovituste arv olulisuse järgi

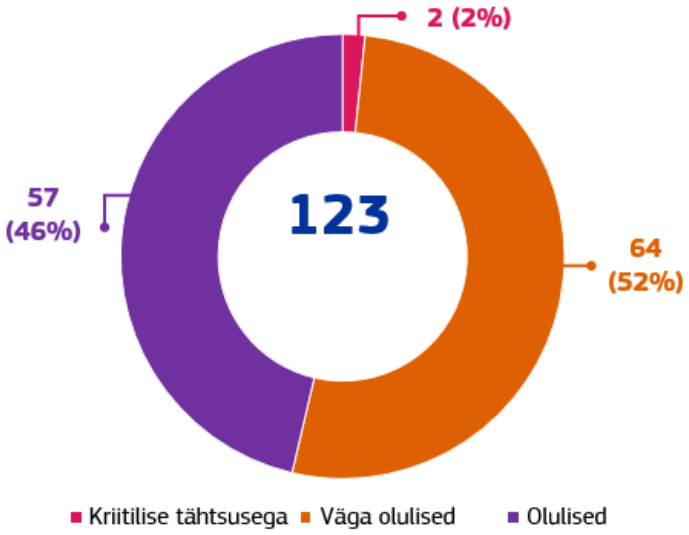

Allikas: Euroopa Komisjon, siseauditi talitus.

2025. aastal kiitsid auditeeritavad heaks **118 soovitust** ja osaliselt heaks viis soovitust. Kõigi (osaliselt heakskiidetud) soovituste kohta koostasid auditeeritavad tegevuskavad. Siseauditi talitus hindas need seejärel rahuldavaks või nõudis tegevuskava läbivaatamist. Osaliselt tagasilükatud soovituste puhul nõustusid auditeeritavad jääkriskiga. Kõik kindlust andvad aruanded esitati koos tegevuskavadega komisjoni auditi järelevalvekomiteele.

2025. aastal tehtud audititöö üldised tulemused

Üldised tulemused seoses tulemuslikkusega

Selleks et toetada komisjoni tulemuspõhist töökultuuri ja rõhuasetust kulutõhususele, viis siseauditi talitus lõpule 29 tulemuslikkusega seotud aspektidele keskenduvat auditiülesannet. Ligikaudu 80 % puhul nendest ülesannetest tuvastas siseauditi talitus auditeeritud valdkondades või protsessides suuri jääkriske, mille põhjal esitati väga olulisi soovitusi. Ühes auditiaruandes esitati kahele üksusele kriitilise tähtsusega soovitus, kus osutati väga suurtele jääkriskidele. Samuti osutati mitmesugustele tugevatele külgedele ja headele tavadele.

Kooskõlas oma metoodika ja parima tavaga auditeerib siseauditi talitus tulemuslikkust kaudselt. Ta hindab komisjoni peadirektoraatide ja talituste tulemuslikkust poliitika, programmide ja meetmete rakendamisel, võttes arvesse nendega seotud riske. Selle lähenemisviisi eesmärk on tagada, et peadirektoraadid ja talitused on välja töötanud kindlad tulemusraamistikud, asjakohased tulemuste mõõtmise vahendid ja kõikehõlmavad järelevalvesüsteemid ning kasutavad neid tulemuslikkuse ja riskide juhtimiseks.

Siseauditi talituse 2025. aasta ülesannetest nähtub, et komisjoni finantsjuhtimis-, tegevus- ja tugiprotsessid on endiselt töökindlad, ehkki teatavad valdkonnad vajavad tähelepanu, et tagada nõuetele vastavus ja pikaajaline tulemuslikkus.

Kuigi finantsjuhtimissüsteemid on üldiselt tulemuslikud (vt üldine järeldus), tuleb kõrvaldada teatavad hangete ja toetuste haldamisega seotud nõrkused, eelkõige kindlust andvates ja auditistrateegiates. Rahastamisprogrammide audititest nähtus, et tulemuste mõõtmine peaks olema järjepidevam ning et selgemad näitajad ja ühtlustatud menetlused võiksid aidata suurendada läbipaistvust ja mõju, pidades eelkõige silmas üleminekut tulemuspõhistele rakendamismudelitele. Samuti oleks tegevuse tulemuslikkuse seisukohast kasu rollide ja kohustuste selgemast määratlemisest ning tugisüsteemide, peamiselt IT-süsteemidega seotud riskide usaldusväärsest juhtimisest. Võttes arvesse, et komisjon vajab oma tööks inim- ja tehnoloogilisi ressursse, tuleb samuti tugevdada töötajate valimise ja töölevõtmise, IT-projektide juhtimise ja küberturvalisuse haldamise süsteeme, mis on tänapäevase avaliku halduse peamised alustalad.

Järgmistes punktides esitatakse siseauditi talituse järeldused tulemuslikkuse eri aspektide kohta, mida ta 2025. aasta auditites hindas.

Finantsprotsessid

Siseauditi talituse auditid andsid kolleegiumile ning peadirektoraatidele ja talitustele kindluse selle suhtes, et finantsjuhtimise sisekontrolli rakendati tõhusalt ja tulemuslikult (vt ka üldine järeldus finantsjuhtimise kohta osas 4.2).

Viies siseauditi talituse tehtud **auditis ei tuvastatud uuritud kontrollisüsteemides mingeid olulisi puudusi**. **Ülejäänud 13 auditi** tulemusena selgus, et **on vaja teha parandusi**, ning esitati kriitilise tähtsusega ja väga olulised soovitused.

Toetuste haldamise valdkonnas tuvastas siseauditi talitus kaks **juhtumit**, kus uuritud üksused pidid olemasolevaid protsesse täiustama.

Viis siseauditi talituse **auditit, kus keskenduti toetuste haldamisele**, lõpetati **märkusteta auditijäreldustega**: a) vabaühenduste rahastamine keskkonna ja kliimameetmete programmi (LIFE) raames; b) Euroopa ühendamise rahastu rakendamine; c) programmi „EL tervise heaks“ projektijuhtimis- ja makseprotsess; d) Euroopa Kaitsefondi projektijuhtimis- ja makseprotsess ning e) toetuste varajane kasutuselevõtt kaitsevaldkonna lühiajaliste instrumentide raames (instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu ja laskemoona tootmist toetava määruse kohane instrument).

Euroopa Innovatsiooninõukogu toetuslepingute ettevalmistamis- ja väljavalimismenetluste auditi tulemusena esitati negatiivne arvamus ja kriitilise tähtsusega soovitus selle kohta, et peadirektoraat ja asjaomane rakendusamet peavad kooskõlas kohaldatavate normidega läbi vaatama Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahendi Accelerator lepingute sõlmimise otsuste tegemise menetluse. Auditi tulemusena esitati mõlemale auditeeritavale ka väga olulised soovitused tugevdada toetuslepingute ettevalmistamisega seotud kontrolli, vaadata läbi toetuse määramiseni kuluva aja näitaja kohta iga-aastases tegevusaruandes andmete esitamise kord ja hinnata viivituste peamisi algpõhjuseid, vaadata läbi lepingute sõlmimise otsuste muutmise protsess, tugevdada eelarve jälgimist ning tagada, et lepingute sõlmimise otsused edastatakse ametlikult Euroopa Investeerimispangale.

Teise **toetustele** keskendunud auditi käigus leiti, et tollikontrolliseadmete rahastust makstavate toetuste haldamiseks kasutatav sisekontrollisüsteem on asjakohaselt kavandatud ja et seda rakendatakse tulemuslikult, kui välja arvata kaks küsimust, mis olid seotud rahastu kontrollistrateegiaga ning projektide järelevalve ja maksete töötlemise dokumenteerimisega rakenduses eGrants.

Siseauditi talitus viis läbi kaks auditit, mis olid seotud **programmijuhtimisega** käimasoleval programmitöö perioodil.

Esimeses programmijuhtimisega seotud auditis selgus, et kavandatud olid piisavad ja tõhusad sisekontrolliprotsessid suutlikkuse suurendamiseks, eelhindamiseks ja seireks ning andmete esitamiseks lihtsustatud kuluvõimaluste ja kuludega sidumata rahastamise kohta ning et neid protsesse rakendati, et lihtsustada **ühtekuuluvuspoliitika vahendite kasutamist programmitöö perioodil 2021–2027**. Siiski tuleb täiustada seotud suuniseid, dokumentatsiooni ja eelhindamist. Lisaks tuleb tõhustada koolitust ja jälgida väliseksperte sõltumise ohtu. Samuti peavad peadirektoraadid parandama seiret ja aruandlust.

Teises programmijuhtimisega seotud auditis jõudis siseauditi talitus järeldusele, et **ühise põllumajanduspoliitika** (ÜPP) riiklike strateegiakavade muudatuste läbivaatamise ja heakskiitmise sisekontrolliprotsessid olid asjakohaselt kavandatud ja et neid rakendati sobival viisil. Siiski puudus selgus seoses Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi selliste sekkumiste heakskiidetud muudatuste rahastamiskõlblikkuse alguskuupäevaga, millest oli varem teatatud, kuid mis ei vastanud teatamisega seotud õiguslikule alusele. Lisaks tuvastati väga oluline puudus seoses selgitusega tulemusnäitajate ja väljundite vaheliste aktsepteeritavate kõrvalekallete kohta ning ÜPP strateegiakavades tuvastatud mittevastavuste parandamisega.

Kindlust andva tegevuse ja auditistrateegia teemavaldkonnas **tuvastas** siseauditi talitus **juhtumeid**, kus uuritud üksused pidid olemasolevaid protsesse täiustama.

Ühe programmi puhul, mis kuulub **programmitöö perioodi 2021–2027 ühissätete määruse** kohaldamisalasse, oli auditeeritud peadirektoraat paika pannud ühtse auditi strateegial põhineva auditeerimiskorra, kuid audititöö lõpuks ei olnud ta täielikult kehtestanud täiendavat auditeerimiskorda dokumentide erikäsitlemiseks, terviklikku riskihindamise lähenemisviisi ega auditite kavandamise menetlust, mis hõlmaks fondispetsiifilisi ja ühiseid riskitegureid.

Teises auditis selgus, et **taaste- ja vastupidavusrahastu** riskihindamismetoodika riskijuhtimis- ja kontrolliprotsessid ning taaste- ja vastupidavusrahastu määruses sätestatud eesmärkide ja sihtide järelauditid olid asjakohaselt kavandatud ja et neid rakendati tulemuslikult, välja arvatud kahes väga olulises küsimuses, mis olid seotud järgmisega: a) auditite kestus ning b) auditeerimisstandardid ja kvaliteedi tagamise programm.

Programmi „Erasmus+“ raames riiklike büroode deklareeritud kulude seaduslikkust ja korrektsust käsitlevate auditiarvamuste usaldusväärsuse küsimuses tehti kindlaks, et auditeeritud peadirektoraat oli tulemuslikul viisil võtnud meetmeid, mis olid asjakohaselt kavandatud vajaliku kindluse saamiseks, et tagada sõltumatute auditeerimisasutuste esitatud auditiarvamuste usaldusväärsus; siiski tõstatati üks küsimus, mis oli seotud tähelepanekute haldamisega.

Mis puudutab eesmärki tagada, et **rahalise abi andmine riikidele, kus on kuulutatud välja kriisiolukord**, toimuks kooskõlas usaldusväärse tegevus- ja finantsjuhtimise põhimõttega, siis leiti, et kehtestatud riskijuhtimis- ja kontrollisüsteemid on asjakohaselt kavandatud ning et neid rakendatakse tulemuslikult, välja arvatud paindlike menetluste alusel sõlmitud lepingutega seotud seire- ja aruandlusmehhanismi osas.

Siseauditi talitus **kontrollis piiratud ulatuses ka partnerite esitatud kontrollitulemusi**. Nende kontrollide tulemusena jõuti järeldusele, et süsteemid, mille vastutavad peadirektoraadid on välja töötanud ja mida nad rakendavad välissuhete valdkonnas selle tagamiseks, et liidu vahendite haldaja kinnitused aitaksid saada kindluse seoses ELi vahendite tulemusliku kasutamisega kaudsel eelarve täitmisel koostöös volitatud üksustega, on piisavad; siiski tõstatati küsimused, mis on seotud liidu vahendite haldaja kinnituste kui kontrollimeetme teatavate ülesehitusega seotud aspektide ning tulemuslikkuse ja tõhususega.

Tulemuslikkuse seire- ja hindamisraamistiku valdkonnas **tuvastas** siseauditi talitus **juhtumeid**, kus uuritud üksused pidid olemasolevaid protsesse täiustama.

Programmi „InvestEU“ auditi tulemusena kinnitati, et InvestEU fondi tegevuse rahastamiseks on kehtestatud piisav ja tulemuslik asutusesisene juhtimis- ja koordineerimismehhanism ning usaldusväärne tulemus- ja seirenäitajate metoodika rakendamise jälgimiseks. Samal ajal tuvastati puudusi asjaomases õiguslikus aluses kindlaksmääratud eesmärkide ja näitajate puhul, mille alusel jälgitakse ja hinnatakse programmi eesmärkide saavutamist.

2023.–2027. aasta **ühise põllumajanduspoliitika** tulemuslikkuse seire- ja hindamisraamistiku ülesehituse auditi tulemusena leiti, et see on ÜPP strateegiakavade tulemuslikkuse seireks, hindamiseks ja aruandluseks asjakohaselt kavandatud. Siiski oli vaja täiendavalt selgitada tulemusnäitajate sihtväärtuste ja vahe-eesmärkide muudatuste heakskiitmiseks kasutatavat lähenemisviisi, kuna alusaktides puudusid selged sätted.

Hangete ja lepingute haldamise valdkonnas tuvastas siseauditi talitus **kolm juhtumit**, kus uuritud üksused pidid olemasolevaid protsesse täiustama.

Ühe auditi käigus tõstatati väga oluline küsimus seoses tõlgete allhankeks kasutatavate meetodite tulemuslikkuse ja tõhususega. Teises auditis tõstatati väga oluline küsimus seoses (võimalike) huvide konfliktide aspektide kindlakstegemisega, mida vastutav rakendusamet peab koostöös vastutavate peadirektoraatidega tõhustama.

Suure maksumusega hangete ja lepingute haldamisega seotud auditi tulemusena selgus, et loodud sisekontrollisüsteemi tuleb märkimisväärselt parandada, et suurendada selle tõhusust ja tulemuslikkust. Siseauditi talitus tuvastas viis väga olulist küsimust seoses järgmisega: a) riskijuhtimis- ja kontrollistrateegia; b) pakkumuste hindamise kriteeriumid ja hindamismenetlus; c) lepingu maksumuse hindamine ja lepingu kestus; d) varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteem ning e) maksete eelkontroll.

Tegevusprotsessid

Siseauditi talitus viis läbi **kuus auditit**, milles keskenduti konkreetsetele tegevustele või programmidele.

Euroopa tööturuasutuste võrgustiku (EURES) ja EURESe portaali **haldamisele** keskendunud auditi käigus leiti, et vastutav peadirektoraat ja sellega seotud detsentraliseeritud asutus olid kehtestanud mitmesugused korraldused koostöö juhtimiseks. Need korraldused ei olnud aga mitmes valdkonnas kõigil juhtudel piisavalt üksikasjalikud ega ajakohased, sealhulgas mis puudutab IT-juhtimist ja IT-juhtkomitee volitusi.

Finantsjärelevalvega seotud koordineerimismehhanismide auditi tulemusena leiti, et vastutav peadirektoraat oli asjakohaselt kavandanud koordineerimismehhanismid kolme järelevalveasutusega ning neid tulemuslikult ja tõhusalt rakendanud, kui välja arvata probleemid, mis olid seotud küsimuste ja vastuste protsessi ning läbivaatamise ja hindamisega.

Ühes teises auditis leiti, et **ühise kalanduspoliitika kontrolliandmete** haldamise protsessid olid asjakohaselt kavandatud ning et neid rakendati tulemuslikult ja tõhusalt kooskõlas auditi ajal kehtinud õigusraamistikuga, välja arvatud ühes küsimuses, mis oli seotud püügivõimalusi käsitlevate andmete vastuvõtmise, kasutamise ja avaldamisega.

Euroopa Personalivaliku Ameti valikumenetlusega seotud auditi tulemusena jõuti järeldusele, et ameti kehtestatud üldjuhtimis-, riskijuhtimis- ja kontrolliprotsessid seoses alaliste töötajate uue konkursimudeliga ei olnud asjakohaselt kavandatud. Muu hulgas tuvastati probleemid seoses järgmisega: klientide vajaduste haldamine ja asjaomase teabevahetusega seotud aspektid; uue konkursimudeli kasutuselevõtu tegevuskava

ja valikumenetluse kord ning näitajad ja seire, et hinnata uue konkurentsimudeli jaoks seatud eesmärkide saavutamist.

Lapsehoiuteenuste haldamisele keskendunud auditi käigus leiti, et vastutavad ametid olid üldjoontes välja töötanud asjakohase raamistiku ja kontrollisüsteemi. Sellegipoolest tõstatati rakendamisega seotud küsimused järgmistes aspektides: järelevalvekomiteede ja kaasatud väliste osalejate rollid ja kohustused; institutsioonidevahelise eelarve koostamine ja kulude jaotamine ning lapsevanemate ja institutsioonide osamaksete arvutamine ning projektijuhtimise ja asjaomase IT-vahendi IT-turvalisuse IT-kontrollid.

Programmi „Euroopa horisont" mitterahalise osaluse haldamisega seotud auditi tulemusena jõuti järeldusele, et üldiselt on vastutav peadirektoraat ühisettevõtteid piisavalt toetanud; siiski tõstatati üks väga oluline küsimus, mis on seotud IT-toe ja IT-vahendis kättesaadavate funktsioonidega.

Tugiprotsessid

Personalijuhtimine

Personali ümberkujundamise programmile keskendunud auditi tulemusena jõuti järeldusele, et kuigi programmi juhtimisstruktuur ja -protsessid on üldjoontes hästi üles ehitatud, vajab endiselt lahendamist väga oluline IT-turbe halduse protsessidega seotud küsimus, mis võib mõjutada programmi strateegiliste eesmärkide saavutamist ja komisjoni sisejulgeolekustandardite järgimist.

IT-juhtimine, IT-projektide juhtimine ja IT-turbe haldus

Siseauditi talitus tegi selles valdkonnas **kaks auditit**.

Ühes peadirektoraadis tehtud **IT-juhtimise ja IT-turbe halduse** auditi tulemusena selgus, et üldiselt oli IT-juhtimise ja IT-turbe jaoks kehtestatud üldjuhtimis-, riskijuhtimis- ja kontrollisüsteem asjakohaselt kavandatud ning seda rakendati tõhusalt ja tulemuslikult; sellegipoolest tõstatati küsimus, mis oli seotud tegevusvajaduste ja taasteootuste vastavusse viimisega, IT-turbe kavade ajakohasena hoidmisega ning intsidentide ja kasutajate juurdepääsu haldamise protsesside formaliseerimisega.

Arachne+ projekti puhul ei olnud üldjuhtimis-, riskijuhtimis- ja kontrolliprotsessid, mille kehtestas üks peadirektoraat (süsteemiomanikuna) teiste peadirektoraatide abiga, sobivad projekti 2. etapi tulemuslikuks elluviimiseks ning kogu projekti strateegiliste eesmärkide ja tegevusega seotud ootuste saavutamiseks ettenähtud aja jooksul ja eraldatud ressursside piires. IT-turbe ja isikuandmete kaitsega seotud kontrolliprotsessid olid kooskõlas komisjoni protsessietappidega, kuid IT-turbe artefaktide kvaliteeti on vaja märkimisväärselt parandada.

Lisaks vaadeldi **mitmes teises auditis** auditeeritud protsesside **IT-aspekte** ja tehti eri juhtudel kindlaks, et kontrollid olid piisavad või puudulikud.

Üldine järeldus komisjoni finantsjuhtimise kohta

Siseauditi talitus avaldab vastavalt oma ametijuhendile igal aastal **üldjärelduse** komisjoni finantsjuhtimise kohta. See põhineb komisjoni finantsjuhtimise valdkonnas viimase kolme aasta (2023–2025) jooksul tehtud audititööl. Selles võetakse arvesse ka teavet, mis pärineb muudest allikatest, nimelt Euroopa Kontrollikoja aruandeid. Üldjäreldus esitatakse käesoleva aruandega samal ajal ja see käsitleb sama aastat.

Saadud audititeabe põhjal leidis siseaudiitor, et komisjon võttis 2025. aastal kasutusele üldjuhtimis-, riskijuhtimis- ja sisekontrollimenetlused, mis tervikuna on **piisavad, et anda** oma finantseesmärkide saavutamisele **piisav kindlus**, välja arvatud neis finantsjuhtimise valdkondades, mille kohta on volitatud eelarvevahendite käsutajad lisanud oma kinnitavatele avaldustele reservatsioone.

Ilma 2025. aasta üldist järeldust täpsustamata juhib siseaudiitor tähelepanu vajadusele **tagada, et kindlust andev ja kontrolliraamistik oleks ka edaspidi usaldusväärne, proportsionaalne ja tulemuslik, et tagada riskide juhtimine vastuvõetavale tasemele**, võttes eelkõige arvesse samaaegseid prioriteete ja pidevat survet ressurssidele. See on iseäranis asjakohane, pidades silmas vajadust kiirendada rakendamist ja tagada praeguste programmide õigeaegne lõpetamine, valmistudes samal ajal järgmiseks mitmeaastaseks finantsraamistikuks, mille raames võetakse kasutusele täiendavad uuenduslikud vahendid ja rakendamismudelid.

Võttes arvesse keerulist sotsiaalmajanduslikku ja poliitilist keskkonda ning seda, et viimastel aastatel on tulnud reageerida mitmesugustele kriisidele, on kiirelt kaasatud enneolematus koguses ressursse ja rahastamist ning loodud uudseid tulemuspõhiseid vahendeid. Nõuetekohast tähelepanu tuleks pöörata **praeguse programmitöö perioodi kontrolli- ja auditistrateegiate lõpliku koostamise ja elluviimisega** seotud viivitustele, mis tulenevad vajalikest kohandustest läbivaadatud rakendamismudelites. Samal ajal peab komisjon jätkama lihtsustamisega seotud jõupingutusi, et tagada ELi rahaliste vahendite jätkuv kättesaadavus ja tulemuslikkus, tagades samal ajal usaldusväärse finantsjuhtimise.

Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku rahastamis- ja rakendamismudelite põhjaliku läbivaatamise kontekstis peaks komisjon lähtuma käimasoleval seitsmeaastasel perioodil saadud kogemustest ja tagama, et **kindlust andev mudel määratakse kindlaks juba algetapis**, et üksikute rahastamisvahendite kontrollistrateegiad saaks välja töötada aegsasti enne rakendamise algust.

Jätkuv üleminek tulemuspõhistele rakendamismudelitele nõuab **läbivaadatud lähenemisviisi**, et komisjon saaks anda **kindluse kulude seaduslikkuse ja korrektsuse suhtes**, sealhulgas vajaduse korral toetada liikmesriike, kohandada auditifunktsiooni korraldust ning vaadata läbi tavapärased seaduslikkuse ja korrektsuse näitajad, nagu veamäär.

Ka edaspidi tuleb tähelepanu pöörata proportsionaalsetele ja tõhusatele kontrollidele, et tagada **järelevalve liikmesriikide ja/või kolmandate isikute kasutatavate eelarvesummade üle**, võttes arvesse, et komisjon neile aina rohkem tugineb.

Lisaks tuleb liidu finantstegevuse üha suuremat ulatust arvesse võttes tagada **usaldusväärne ja hästi integreeritud riskijuhtimisraamistik ning tõhus järelevalve laenude, eelarveliste tagatiste** ja võlaväärtpaberite emiteerimise kaudu toimuva **rahastamise** üle.

Selleks et saavutada aruandekohustuse täitmise, usaldusväärse finantsjuhtimise ja ELi eelarve kaitsmisega seotud eesmärgid, peaks komisjon samuti jätkama jõupingutusi ja haarama kinni võimalustest, et **optimeerida piiratud ressursside kasutamist** ning **kohandada oma töökorraldust, protsesse ja toiminguid**. Uute kindlust andvate mudelite ja individuaalsete kontrollistrateegiate väljatöötamisel tuleks ette näha piisavad inimressursid – võttes arvesse töötajate arvu, oskusi ja töölevõtmise ajastust – ning strateegia asjakohaste tehnoloogiliste vahendite tõhusaks ärakasutamiseks, tagades samal ajal kaasnevate riskide hoolika juhtimise.

Auditeeritavate võetud meetmed

See, mil määral siseaudititöö aitab parandada komisjoni tulemuslikkust ja aruandekohustuse täitmist, sõltub soovituste arvessevõtmisest. Juhtorganite tehtava järelevalve võimaldamiseks korraldab siseauditi talitus järelauditeid, kui auditeeritav üksus on teatanud, et soovitus on valmis läbivaatamiseks. Samuti annab siseauditi talitus oma soovituste rakendamise seisu kohta korrapäraselt teavet auditi järelevalvekomiteele.

Siseauditi talitus **võttis järelmeetmeid 50 varasema auditiülesande suhtes**, et kontrollida soovituste täitmist, ning esitas asjaomastele peadirektoraatidele ja talitustele 82 ([9]) järelmärkust. Selle tulemusena täideti 22 ülesande puhul kõik soovitused,([10]) samal ajal kui ülejäänud 28 ülesande puhul oli üks või mitu soovitust tähtpäevaks täitmata ([11]).

Nagu allpool näidatud, oli auditeeritavate hinnangul 31. detsembriks 2025, st tähtpäeva seisuga täidetud 525 soovitust (68 %) kõigist 773st (osaliselt) heakskiidetud soovitusest,([12]) mis siseauditi talitus oli 2021.–2025. aastal andnud ([13]). Järelikult on kokku 248 soovitust (32 %) veel täitmata.

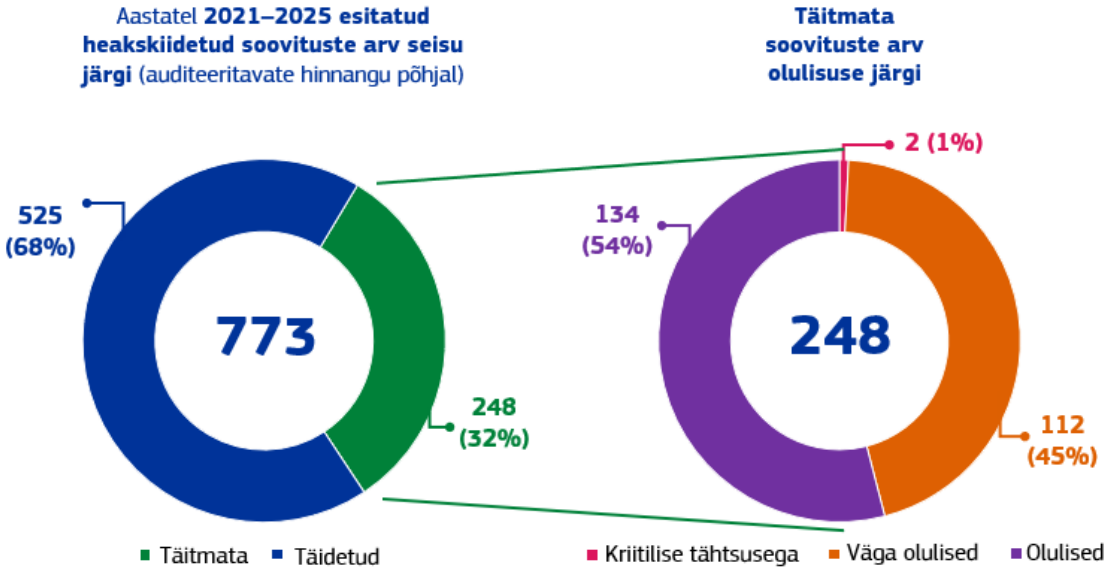

Allikas: Euroopa Komisjon, siseauditi talitus.

Hinnangu kohaselt olid 248st tähtpäeva seisuga täitmata soovitusest kaks kriitilise tähtsusega, 112 (45 %) olid väga olulised ja 134 (54 %) olulised.

([9]) Mõne auditiülesande suhtes võeti järelmeetmeid rohkem kui korra ja mõni järelmärkus hõlmas rohkem kui üht auditiülesannet.

([10]) Komisjoni talituste töödokumendi punktis 2.2 on loetletud auditid, mis lõpetati pärast järelmeetmete võtmist.

([11]) Komisjoni talituste töödokumendi punktis 2.1 on loetletud auditid, mis jäid pärast kriitilise tähtsusega ja/või väga oluliste soovituste alusel võetud järelmeetmeid avatuks.

([12]) 2021.–2025. aastal esitatud 777 soovitusest 763 kiideti heaks täielikult, kümme kiideti heaks osaliselt ja neli lükati tagasi.

([13]) Joonisel on esitatud soovitustele tähtpäeva seisuga antud hinnangud. Need võivad erineda esialgses auditiaruandes esitatud hinnangutest, sest siseauditi talitus võib järelauditi käigus jõuda järeldusele, et auditeeritava võetud meetmed maandasid algselt tuvastatud riske osaliselt, ja seepärast soovitusele antud hinnangut alandada.

Täitmata soovitustest **43 olid hilinenud** (st neid ei olnud algul kokku lepitud kuupäevaks täidetud). Need hilinenud soovitused moodustasid (osaliselt) heakskiidetud soovitustest 5,6 %.

Hilinenud soovitustest leiti neli 2021.–2025. aastal esitatud väga olulist soovitust olevat **hilinenud pikalt** (st need olid rohkem kui kuus kuud pärast esialgset rakendamiskuupäeva endiselt täitmata), samal ajal kui eelmisel aastal oli selliseid soovitusi kuus. Need pikalt hilinenud väga olulised soovitused moodustasid 0,5 % ajavahemikus 2021–2025 (osaliselt) heakskiidetud soovituste koguarvust (sarnaselt eelmise aruandeperioodiga). Lisaks on üks väga oluline pikalt hilinenud soovitus, mis esitati enne 2021. aasta auditikava vastuvõtmist ning mille tõttu on **väga olulisi soovitusi** tähtpäeva seisuga kokku **viis**.

Hilinenud soovituste hilinemisaeg olulisuse järgi

(Aastatel 2021–2025 esitatud)

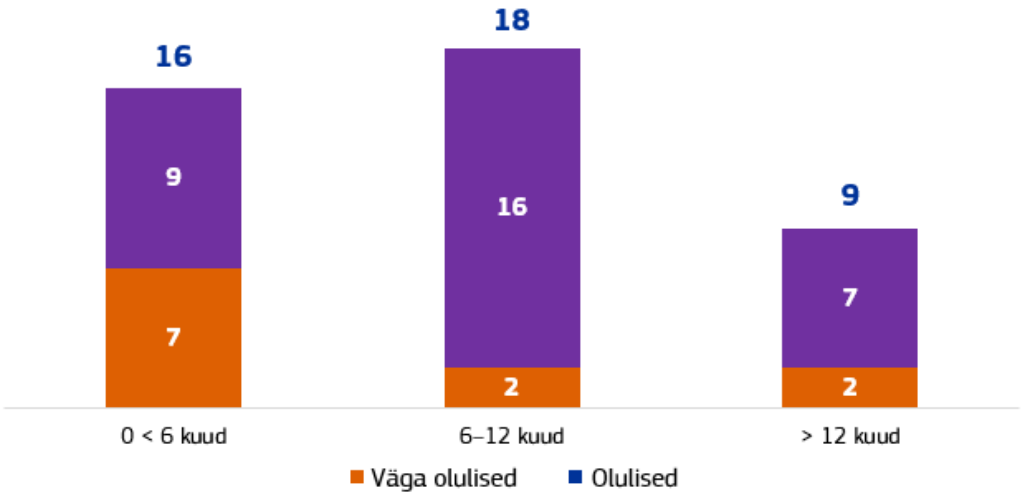

Allikas: Euroopa Komisjon, siseauditi talitus.

Üldiselt peab siseauditi talitus oma soovituste rakendamist rahuldavaks ja võrreldavaks eelmiste aruandeperioodidega. See osutab asjaolule, et komisjoni talitused on kriitilise tähtsusega ja väga oluliste soovituste rakendamisel hoolsad, maandades seega siseauditi talituse esiletoodud riske.

Käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendi 3. osas on esitatud nende väga oluliste pikalt hilinenud soovituste kokkuvõte.

Konsulteerimine komisjoni finantsrikkumiste uurimise eritoimkonnaga

Finantsmääruse artikli 145 alusel loodud toimkond ei teatanud finantsmääruse artikli 93 kohaselt esitatud arvamuses 2025. aastal ühestki süsteemsest probleemist.